

מבית לוי

מבית מדרשו של מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
גאב"ד ור"מ זכרון מאיר ב"ב ובעל "שבט הלוי"
ע"י הגאון רבי משה שטיין שליט"א

בס"ד, עש"ק פרשת אמור תש"פ

קובץ שאלות בעקבות הנגיף (יא)

אלכוג'ל לנט"י לפני התפילה

באשל אברהם בוטשאטש (סי' צ"ב ס"ד) כ' דלתפלה מהני ברוק כמו במים ממש וכמו דמהני בכל מי פירות ומשקים שבעולם לתפילה כן הוא בזה. וגם בנטילת ידים לסעודה י"א דמהני במי פירות (שו"ע סי' ק"ס סי"ב ע"ש) וכ"ש בזה. ודברי חז"ל הם כשמלוחכים הרבה ולא סגי ליה בהרוק שבפיו במשך ההליכה דג' מיל, ע"כ. ובשו"ת מנחת אליעזר (ח"ג סי' נ"ד) כ' שאין לרחוץ ברוק, ע"ש.
מרן זצ"ל היה מנקה ידיו במעט מים לפני התפילה, ואחרי השיעור לא תמיד עשה כן.

אלכוג'ל למים אחרונים

בשו"ע (סי' קפ"א ס"ט) מים אחרונים נוטלים בכל מיני משקים.
וכתב המ"ב (סק"כ) שגם הם מנקין הידים מזוהמא כמו מים, ומיירי באין לו מים כי אם משקין אז מותר הא יש לו מים אין ליטול במשקין [פמ"ג], ע"כ.
ולכאורה בשאר משקין העומדים לנקיון שמנקים יותר ממים, יש מקום להתיר יותר מנטילה לתפילה.

מחיצה בשבת

הסתפקנו בשב"ק אם מותר לעשות בשבת מחיצה במקום שאין לו מחיצות, כדי שלא להתפלל במקום פרוץ, האם זה נחשב כמו מחיצה המתרת שאסורה, או כמחיצה לצניעות בעלמא. ועדיין לא מצאתי ראייה ברורה לדוגמא זו.
ולהלכה נראה שכיון שהאיסור להתפלל במקום פרוץ הוא רק לכתחילה, אם לא עשו מער"ש, יכול לעשות בשבת שאינה כמחיצה המתרת

פסח שני יום שישי י"ד אייר

תחנון

אין אומרים תחנון בי"ד באייר^א, וכן במנחה שלפניו אין אומרים^ב.
ואומרים למנחה.

תפלה

אבל בתוך י"ב חודש רשאי להתפלל לפני העמוד^ג.

מצה

יש נוהגים לאכול מצה ביום י"ד אייר^ד.

שבת קודש – ט"ו אייר

ביום ט"ו באייר אומרים תחנון^ה, וע"כ אומרים אב הרחמים בשחרית וצדקתך
במנחה.

-
- א. פר"ח (סי' קל"א ס"ז), סידור יעב"ץ, וסידור הרב. ובפרמ"ג (סי' קל"א מ"ז ט"ו) כ' שאומרים, וכן הוא
בהנהגות חזו"א. ועיין בהערה ב', בשם האריה"ק שאין לומר.
ב. בסידור חמדת ישראל לרבי שמואל ויטאל בשם אביו רבי חיים ויטאל בשם האריז"ל, מונה את הימים
שאינן אומרים בהם תחנון, ומונה שם פסח שני ומנחה שלפניו, מובא בסידור מונקאטש.
ג. מפורש במ"ב (סי' תרע"א סקמ"ד) וביאור הלכה (סו"ס קל"ב דף ט"ו סוע"א) כתב האב"ל מתפלל לפני
העמוד אפילו בימים שאין אומרים בהם תחנון. אבל בימים שאין אומרים בהם למנחה וא"א אין לאב"ל
להתפלל לפני העמוד.
ד. עי' שע"ת (סי' קל"א סקי"ט) וכה"ח (סי' קל"א סקצ"ט). [ובנימוקי או"ח (מונקאטש, סי' קל"א סעיף ו'
סק"ז) כ' שאין אומרים].

ו. ואם אוכל מצה ביום שישי יום י"ד, ראה ברמ"א (סי' רמ"ט ס"ב) שמצוה להמנע מלקבוע סעודה שנוהג
בה בחול מתשע שעות ולמעלה. ונראה שאינה כסעודת מצוה שזמנה בער"ש כגון ברית מילה שמוותה,
ע"ש
(אפו חלות בער"ש וחששו שטעמם גרוע ורצו ליטול ידים ולאכול אחרי פלג המנחה לדעת אם לעשות או
להשיג אחרות. נראה שטעימת כזית אין בה דין סעודה, ובפרט שזה לכבוד שבת, (עי' באוה"ל ד"ה מפני).

מנהגי ל"ג בעומר – י"ח אייר

תחנון

אין אומרים תחנון ביום ל"ג בעומר*. ולא במנחה שלפניו*. ואומרים למנצח.

תפלה

אבל בתוך י"ב חודש רשאי להתפלל לפני העמוד*.

נישואין

למנהג אשכנז עושים נשואין ביום ל"ג בעומר, ולרוב הפוסקים דוקא ביום ולא בליל ל"ג בעומר*. ולדעת השו"ע מנהגי האבילות הם עד יום ל"ד בעומר בבוקר

חתן

חתן שנישא בל"ג בעומר, לדעת המג"א יש עליו לצום*.

תספורת

נוהגים איסור בתספורת ל"ג ימים, ויש בזה למנהג אשכנז שני מנהגים עיקריים: יש נוהגים איסור תספורת מתחלת הספירה ומסתפרים בל"ג בעומר, ודווקא ביום ל"ג בעומר, ולא בליל ל"ג בעומר. ויש מקילים גם בליל ל"ג בעומר, ולעת הצורך יש להקל*. ויש נוהגים איסור תספורת מר"ח אייר, עד סמוך לשבועות, ומסתפרים בל"ג בעומר*. ולמנהג האריז"ל אין מסתפרים בכל ימי הספירה כולל ל"ג בעומר עד ערב שבועות.

חלאקה

נהוג לספר את הקטנים תספורת ראשונה ולעשות להם פיאות בהגיעם סמוך לגיל שלש שנים בל"ג בעומר.

נגינה

שלא לכבוד ההילולא, אין להקל אלא ביום ל"ג בעומר ולא בליל ל"ג, אבל במקומות שנעשה כן לכבוד היום, [או כשהתירו עריכת נשואין בליל ל"ג בעומר] מותר*.

ברכת שהחיינו

ברכת שהחיינו לכתחילה אין מברכין בימי הספירה אלא בשבת ובל"ג בעומר.

דירה חדשה

קנה דירה יכנס לגור בה בל"ג בעומר.

- א. שו"ע סי' תצ"ג ס"ב.
- ב. מ"ב שם ס"ק ט' ובסימן קל"א במ"ב (סקל"ג).
- ג. מפורש במ"ב (סי' תרע"א סקמ"ד) וביאור הלכה (סו"ס קל"ב דף ט"ו סו"ע"א) כתב האב"ל מתפלל לפני העמוד אפילו בימים שאין אומרים בהם תחנון. אבל בימים שאין אומרים בהם למנצח ואא"א אין לאב"ל להתפלל לפני העמוד.
- ד. במ"ב (סי' תצ"ג סק"א) כ' לענין נשואין לא ראיתי מקילין בלילה שלפניו. אכן כשחל ל"ג בעומר בע"ש וקשה לו לעשות ביום אפשר דיש להקל לו לעשות בלילה שלפניו.
- ה. עי' סי' תקע"ג, ומ"ב (ס"ק ז') דיש מקילין בכל הימים שאין אומרים תחנון, ועי' מבית לוי ח"ט עמ' ל"ב.
- ו. הרמ"א בסי' תצ"ג ס"ב כתב, ואין להסתפר עד ל"ג בעצמו ולא מבערב. ובמ"ב (ס"ק י"א) כתב ויש מאחרונים שמקילים להסתפר מבערב [מ"ט וא"ד].
- ז. [ובשו"ע הרב כתב דלא לה שנוהגים שלא לומר תחנון במנחה ערב ל"ג בעומר מותר למנהגם להסתפר בליל ל"ג בעומר. ובשע"ת (סק"ח) הביא ממורד וקציעה דפשיטא שמוותר להסתפר בליל ל"ג בעומר].
- ז. מ"ב (ס"ק י"ד) משום דמקצת היום ככול [מ"א מהב"ח, ובמ"ב (ס"ק י"א) ממעדי יו"ט וא"ר שמקילים מבערב שנוהגים רק ל"ב יום וכן הובא שיטה זו גם בלבוש ס"ב].
- ח. שו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' קס"ח ה) כמו תספורת.
- ט. מרן זצ"ל אמר שדעתו שההיתר נאמר רק במידון. אמנם כבר פשט המנהג להקל בהדלקה לכבוד הרשב"י בכל המקומות.